

Sygn. akt VIII GC 76/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Sylwia Roszak

Protokolant stażysta Paulina Piotrowska

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2015r. w Bydgoszczy na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

I. powództwo oddała;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 77,00 złotych (siedemdziesiąt siedem złotych) z tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Sylwia Roszak

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 18 listopada 2014 roku powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. domagała się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. kwoty 221,40 zł z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 27.09.2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego wraz z kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 09.05.2014 r. doszło do kolizji drogowej pojazdu marki T. (...) o numerze rej. (...) użytkowanego przez poszkodowaną I. S.. Szkoda komunikacyjna powstała z winy kierowcy ubezpieczonego w firmie pozwanego w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody związane z ruchem tych pojazdów. Poszkodowana zgłosiła szkodę pozwanemu. Pozwany w dniu 12 maja 2014 r. wykonał kalkulację naprawy nr (...), opisując zakres uszkodzeń powstałych w wyniku wypadku. Poszkodowana zleciła naprawę przedmiotowego pojazdu firmie (...) Sp. z o. o., a na czas naprawy wynajęła pojazd zastępczy klasy B, ubezpieczony w pełnym zakresie OC+AC, wynajmowany bez kaucji, w systemie bezgotówkowym, w cenie 200,00 zł netto za każdy rozpoczęty dzień najmu. Za powyższą usługę została wystawiona faktura nr (...) z dnia 20.06.2014 na kwotę 492,00 zł za 2 dni najmu. Na całkowity czas przestoju składa się przestój z powodu fizycznej naprawy oraz czasu potrzebnego na przyjęcie i zdanie pojazdu po naprawie. Poszkodowana w dniu 10 czerwca 2014 r. zawarła umowę o przelew wierzytelności z (...) Sp. z o. o. Następnie w dniu 20.06.2014 (...) Sp. z o. o. dokonał przelewu przedmiotowej wierzytelności na powoda. Wobec braku zapłaty kwoty należnego odszkodowania przez pozwanego, powód pismem z dnia 26.09.2014 r. wezwał pozwanego do wypłaty pełnej kwoty odszkodowania w wysokości 492,00 zł. W dniu 12.09.2014 r. pozwany przyznał odszkodowanie za przedmiotową szkodę w wysokości 270,60 zł. Ponadto powód wskazał, że poszkodowana nie jest uprawniona do odliczania podatku VAT, wobec powyższego dochodzona pozwem wierzytelność jest kwotą brutto.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 24 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy nakazał, aby pozwany zapłacił powodowi kwotę 221,40 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 27 września 2014r. do dnia zapłaty oraz kwotę 107,00 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany zaskarżył w/w nakaz zapłaty w całości oraz wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwany przyznał, iż poszkodowana zgłosiła szkodę komunikacyjną dot. pojazdu marki T. (...) o numerze rej. (...). Pozwany wskazał, iż w związku z powyższym przeprowadził postępowanie likwidacyjne, uznał swoją odpowiedzialność gwarancyjną za szkodę i wypłacił poszkodowanej odszkodowanie za szkodę w przedmiotowym pojeździe z tytułu poniesionych kosztów naprawy. Pozwany podniósł, iż kwestionuje powództwo co do zasady jak i wysokości. Pozwany wskazał, że brak jest podstaw faktycznych i prawnych do dochodzenia roszczeń za najem pojazdu zastępczego, gdyż poszkodowana nie poniosła rzeczywistego wydatku na wynajem pojazdu zastępczego i nie zapłaciła na rzecz wynajmującego należności wynikającej z faktury za najem pojazdu. Pozwany wskazał, że warunkiem dochodzenia zwrotu kosztów najmu jest ich faktyczne poniesienie. Pozwany podniósł, iż poszkodowana nie mogła skutecznie przenieść na (...) Sp. z o. o. swojej wierzytelności skoro ona nie powstała. Ponadto pozwany podniósł, że w umowie o przelew wierzytelności z dnia 10.06.2014 r. strony umowy odroczyły termin wymagalności roszczenia wynajmującego pojazd zastępczy w stosunku do najemcy pojazdu. Pozwany wskazał również, iż w wyniku błędu pracownika wypłacona została poszkodowanej kwota 270,60 zł tytułem zwrotu wydatków za najem pojazdu zastępczego bez przedstawienia przez nią dowodu rzeczywistego poniesienia wydatków za najem.

W odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty powód podtrzymał swoje twierdzenia i wniósł jak dotychczas. Ponadto powód wskazał, że w trakcie postępowania likwidacyjnego pozwany uznał zasadność roszczenia co do 2 dni najmu, weryfikując jednocześnie wysokość zastosowanych stawek. Powód podniósł również, że skorzystanie przez poszkodowanego z konstrukcji cesji wierzytelności nie może stanowić podstawy twierdzenia, że nie dochodzi do powstania kosztów po stronie poszkodowanego tytułu najmu pojazdu zastępczego. Powód podniósł również, że zastosowana przez wynajmującego pojazd zastępczy stawka, jest stawką rynkową. Poszkodowana nie miała obowiązku poszukiwania sprzedawców oferujących swoje usługi najtaniej.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 09 maja 2014 r. pojazd marki T. (...) o numerze rej. (...) stanowiący własność I. S. został uszkodzony przez kierowcę ubezpieczonego w zakresie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody spowodowane ruchem pojazdów u pozwanego.

(okoliczności bezsporne)

Poszkodowana zgłosiła u pozwanego szkodę celem jej likwidacji w ramach polisy OC sprawcy.

(okoliczności bezsporne)

Poszkodowana zleciła naprawę przedmiotowego pojazdu firmie (...) Sp. z o. o., a na czas naprawy wynajęła pojazd zastępczy w cenie 200,00 zł netto za każdy rozpoczęty dzień najmu, w systemie bezgotówkowym, bez kaucji. Za powyższą usługę została wystawiona faktura nr (...) z dnia 20.06.2014 na kwotę 492,00 zł za 2 dni najmu. Poszkodowana odebrała pojazd po naprawie oraz zdała pojazd zastępczy w dniu 18.06.2014 r.

(dowód: zlecenie naprawy pojazdu – k. 19, oświadczenie poszkodowanej dot. konieczności najmu pojazdu - k. 17-18 umowa najmu pojazdu zastępczego - k. 13-16, faktura VAT nr (...) z dnia 20.06.2014 - k. 20, wyliczenie kosztów najmu pojazdu zastępczego – k. 26, protokół odbioru pojazdu po naprawie – k. 27, protokół zdania pojazdu zastępczego – k. 28)

Pozwany uznał swoją odpowiedzialność co do zasady i wypłacił poszkodowanej odszkodowanie z tytułu naprawy pojazdu.

(okoliczności bezsporne)

Poszkodowana w dniu 10 czerwca 2014 r. zawarła umowę o przelew przedmiotowej wierzytelności z firmą (...) Sp. z o. o.

(dowód: umowa o przelew wierzytelności z dnia 10.06.2014 - k. 30)

Powód zawarł w dniu 20.06.2014 r. z firmą (...) Sp. z o. o. umowę o powierniczy przelew wierzytelności z tytułu odszkodowania z polisy OC sprawcy za szkodę komunikacyjną w pojeździe marki T. (...) o numerze rej. (...).

(dowód: umowa o powierniczy przelew wierzytelności z dnia 20.06.2014 - k. 36)

Powód pismem z dnia 26 września 2014 r. wezwał pozwanego do zapłaty odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego.

(dowód: wezwanie do wypłaty odszkodowania z dnia 26.09.2014, k. 48)

Pozwany przyznał i wypłacił odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego w kwocie 270,60 zł.

(okoliczności bezsporne)

Poszkodowana nie poniosła kosztów najmu pojazdu zastępczego. Rozliczenie było bezgotówkowe.

(okoliczności bezsporne).

Sąd dokonał powyższych ustaleń faktycznych na podstawie okoliczności bezspornych, oraz powołanych wyżej dokumentów prywatnych.

Dokumenty prywatne nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności, a Sąd uznał je za wiarygodne. Ponadto strony nie kwestionowały ich autentyczności.

Sąd zważył, co następuje:

Na wstępie należy wskazać, że poszkodowana I. S. zawarła w dniu 10 czerwca 2014 r. umowę o przelew wierzytelności związanej ze szkodą dotyczącą uszkodzenia w dniu 09 maja 2014 r. pojazd marki T. (...) o numerze rej. (...) z firmą (...) Sp. z o. o. Następnie powód na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 20.06.2014 r., wszedł w ogół praw poszkodowanej.

W niniejszej sprawie występuje zagadnienie prawne dotyczą objęcia ochroną ubezpieczeniową kosztów najmu pojazdu zastępczego.

W sprawie bezsporne było, że pozwany wypłacił odszkodowanie tytułem zwrotu kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu, a sprawca zdarzenia miał zawartą z pozwanym towarzystwem ubezpieczeń umowę w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe z ruchem tych pojazdów (polisa OC).

Pozwany odmówił wypłaty dochodzonej pozwem należności jako części kosztów wynajmu pojazdu zastępczego. Wystawiona faktura VAT (...) z dnia 20 czerwca 2014 na kwotę 492,00 zł za 2 dni najmu z stawką dobową 200,00 zł netto, łącznie na kwotę 492,00 zł brutto. Pozwany ostatecznie wypłacił odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego w kwocie 270,60 zł.

W uzasadnieniu uchwały SN z dnia 13 marca 2012 r., III CZP 75/11 dotyczącej uzasadnionych i koniecznych kosztów pomocy świadczonej przez osobę o niezbędnych kwalifikacjach poniesionych przez poszkodowanego w postępowaniu przedsądowym prowadzonym przez ubezpieczyciela jako szkody majątkowej podkreśla się słusznie, że zasadniczym celem odpowiedzialności ubezpieczyciela jest definitywne przywrócenie stanu poprzedniego w drodze ekonomicznego (pieniężnego) wyrównania poniesionej szkody, którą stanowi różnica między stanem majątku poszkodowanego, który powstał po nastąpieniu zdarzenia sprawczego, a stanem, który by istniał bez tego zdarzenia, konsekwencją uszkodzenia (zniszczenia) samochodu jest obniżenie (utrata) jego wartości, natomiast utrata samej możliwości korzystania z niego nie powoduje samoistnego uszczerbku majątkowego. Jeżeli poszkodowany poniósł wydatki na uzyskanie pojazdu zastępczego w okresie remontu uszkodzonego pojazdu albo przez okres niezbędny do nabycia nowego pojazdu, to wydatki te należy uznać za zmniejszenie majątku poszkodowanego powstałe w następstwie zdarzenia szkodzącego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, m.in. w uchwałach z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 68/01 (OSNC 2002, nr 6, poz. 74) i z dnia 17 maja 2007 r., III CZP 150/06 (OSNC 2007, nr 10, poz. 144) oraz w wyrokach z dnia 20 lutego 2002 r., V CK 908/00 (nie publ.), z dnia 11 czerwca 2001 r., V CKN 226/00 (OSP 2002, nr 3, poz. 40) i z dnia 7 sierpnia 2003 r., IV CKN 387/01 (nie publ.), ukształtował się pogląd, że naprawa uszkodzonego pojazdu nie jest warunkiem wypłaty odszkodowania, bo istotne znaczenie ma fakt powstania szkody, a nie jej naprawienie, ale nie jest on adekwatny w omawianej sytuacji, w której strata majątkowa powstaje dopiero z chwilą poniesienia kosztów najmu pojazdu zastępczego”.

Sąd w tutejszym składzie podziela także stanowisko wyrażone przez SN w uchwale z dnia 17 listopada 2011 r. (III CZP 5/11, OSNC 2012/3/28) gdzie wskazano, że „odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej”, warunkiem sine qua non wskazanej odpowiedzialności jest rzeczywiste poniesienia wydatków na taki najem. W uzasadnieniu wskazanej uchwały w sposób jednoznaczny to przesądono- „zwrotowi mogą podlegać tylko wydatki rzeczywiście poniesione na taki najem”. Taki pogląd wyraził także Sąd Okręgowy w Bydgoszczy m. in. w wyroku z dnia 22 stycznia 2015 roku w sprawie o sygn. akt VIII Ga 216/14.

Zdaniem Sądu zasadne jest zatem stanowisko pozwanej, że zapłata za wynajęty pojazd jest warunkiem wypłaty odszkodowania. Nie zmienia tej okoliczności fakt, że pozwana w części zapłaciła należności za najem pojazdu, do których zapłaty nie była zobowiązana.

Należy podkreślić, że roszczenie o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego ma inny charakter niż roszczenie o zwrot kosztów naprawy pojazdu. W tym drugim przypadku poszkodowany ponosi szkodę już w momencie zaistnienia zdarzenia i powstania uszkodzeń, w tym, bowiem momencie powstaje uszczerbek w jego majątku. W przypadku zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego sprawa ma się o tyle inaczej, że szkoda powstaje nie w momencie zaistnienia szkody, lecz dopiero wówczas, gdy poszkodowany koszty te już poniesie. Szkodę w tym wypadku można wiązać jedynie z wydatkami poniesionymi przez poszkodowanego na najem, a nie z samym faktem, że jest on pozbawiony możliwości korzystania z rzeczy. Wynagrodzenie za przejściową utratę możliwości korzystania z rzeczy oznaczałoby w istocie nieprzewidywane prawem zadośćuczynienie za doznaną krzywdę w postaci odczucia przykrości i dyskomfortu. Ta dolegliwość nie stanowi szkody majątkowej albowiem nie prowadzi do zmniejszenia majątku właściciela uszkodzonego pojazdu.

W myśl art. 509 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Przedmiotem przelewu jest wierzytelność, tj. prawo podmiotowe wierzyciela do żądania od dłużnika świadczenia. Ponieważ warunkiem skutecznej cesji wierzytelności jest istnienie tego prawa – przelew wierzytelności przyszłej pełni skutek wywiera dopiero z chwilą powstania wierzytelności. W dacie przelewu cedent przenosi na cesjonariusza jedynie ekspektatywę przyszłego prawa. Pełny skutek umowy cesji wierzytelności przyszłej należy łączyć z powstaniem

wierzytelności określonej w umowie cesji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2002 r., sygn. III CKN 346/01, Lex nr 345523 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2003 r., sygn. V CKN 345/2001).

Przedmiotem umowy o przelew wierzytelności przyszłej nie jest więc wierzytelność, lecz jej ekspektatywa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 r., sygn. IV CK 157/05, Lex nr 346081).

W konsekwencji z chwilą dokonania cesji wierzytelności przyszłej nie następuje, więc przejście wierzytelności na cesjonariusza, wierzytelność ta, bowiem jeszcze nie istnieje w chwili zbycia. Wynikająca z takiej umowy oznaczona wierzytelność zostaje przeniesiona na cesjonariusza dopiero z chwilą jej powstania, zatem skutek rozporządzający nie następuje w chwili zawarcia umowy cesji (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 września 1997 r., sygn. III CZP 45/97, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2002 r., sygn. III CKN 346/01, niepubl. i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 r., sygn. IV CK 157/05, Lex nr 346081).

Odszkodowanie za wynajem pojazdu zastępczego przysługuje, zatem poszkodowanemu jedynie w przypadku, gdy poniesie on wydatki związane z tym wynajmem. Wydatki tego rodzaju należy uznać za wydatki poniesione w następstwie zdarzenia szkodowego, które by nie powstały bez tego zdarzenia, prowadzące do powypadkowego zmniejszenia majątku poszkodowanego, czyli straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. (tak również uzasadnienie wyżej cytowanej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. akt III CZP 5/11).

Sąd Najwyższy konsekwentnie wyklucza, by szkodę majątkową stanowiła sama utrata możliwości korzystania z pojazdu. Fakt braku możliwości korzystania z pojazdu mechanicznego może być źródłem szkody o charakterze majątkowym wówczas, gdy spowoduje po stronie poszkodowanego poniesienie kosztów najmu pojazdu zastępczego. (zob. uchwałę wraz z uzasadnieniem Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. III CZP 76/13, Lex nr 1392609).

Na koniec dodatkowo wskazuje się, że wyżej przedstawione stanowisko zostało także zawarte w monografii „Odszkodowanie za niemożność korzystania z pojazdu uszkodzonego w wypadku komunikacyjnym (najem pojazdu zastępczego)” pod redakcją naukową E. K. wydanej w bieżącym roku przez Wydawnictwo (...). W w/w monografii podniesiono, że wierzyciel dochodzący naprawienia szkody w związku z najmem pojazdu zastępczego powinien wykazać, że poniesienie kosztów najmu było celowe, koszty najmu zostały rzeczywiście poniesione, a wysokość poniesionych kosztów była w danej sytuacji uzasadniona ekonomicznie.

Tymczasem, co było bezsporne, poszkodowana I. S. nie zapłaciła firmie (...) Sp. z o. o. czynszu za najem pojazdu zastępczego, więc w jej majątku nie powstał uszczerbek z tytułu poniesienia kosztów najmu pojazdu zastępczego, co stanowiłoby normalny skutek szkody (por. wyrok i uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 8 września 2004 r., sygn. IV CK 672/03).

W konsekwencji w ocenie Sądu po stronie poszkodowanej nie powstała wierzytelność, którą poszkodowany mógłby zbyć na rzecz powoda lub innej osoby trzeciej.

Wobec tego nie można oczywiście mówić również o skutecznym nabyciu przez powoda wierzytelności od poszkodowanego na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 20 czerwca 2014 r.

Zatem powód nie posiadał legitymacji procesowej do wystąpienia przeciwko pozwanemu z przedmiotowym roszczeniem w zakresie odszkodowania za wynajem pojazdu zastępczego.

W tym stanie rzeczy wobec braku wykazania rzeczywistego poniesienia przez powoda (poszkodowaną) kosztów najmu pojazdu zastępczego, a tym samym wobec braku powstania szkody z art. 361§2 kc powództwo podlegało oddaleniu jako niezasadne (art. 361§2 kc a contrario w zw. z art. 805 §1i2 kc a contrario – punkt I sentencji wyroku).

W punkcie II sentencji wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania, opierając swoje rozstrzygnięcie o przepisy art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 99 kpc - zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty poniesione przez pozwanego składają się: wynagrodzenie pełnomocnika - 60 zł (§ 2 w zw. z § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002 Nr 163, poz. 1349 ze zm.), opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa - 17 zł, na co łącznie daje kwotę 77,00 zł kosztów procesu należnych pozwanemu.

SSR Sylwia Roszak